אישים באגרות הראי"ה

הצמח צדק, האדמו"ר השלישי של חב"ד

רבי מנחם מנדל שניאורסון, האדמו"ר השלישי בשושלת חב"ד · תקמ"ט–תרכ"ו (1789–1866)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

רבי מנחם מנדל שניאורסון נולד בכ"ט באלול תקמ"ט (1789) בליוזנה, לדבורה לאה, בתו של רבי שניאור זלמן מלאדי, וגדל בבית סבו. עמד בראש חסידות חב"ד משנת תקפ"ח (1827) עד פטירתו בי"ג בניסן תרכ"ו (1866), ונודע בכינוי "הצמח צדק" על שם ספריו.

הרב קוק על הצמח צדק

בי"ד בניסן תרע"ד (1914) כתב הרב קוק לבנו הרצי"ה שאתמול נערכה ברית המילה לנכדו, בן בתו רחמה, ושהתינוק נקרא מנחם לפי רצון אביו. אחר כך התברר לו מן הלוח שאותו יום היה יום פטירתו של הצמח צדק, "שחותם בתשו' רק בשם מנחם", והוסיף תפילה שנזכה בקרוב לביאת מנחם (כרך ב', אגרת תרפב).

האגרות

כרך ב', אגרת תרפב: בי"ד בניסן תרע"ד, לבנו הרצי"ה: נכדו נקרא מנחם ביום פטירת הצמח צדק.

"שהיום הי' יום יא"צ של הגרמ"מ מליבאוויטש ז"ל"

ראו גם

הרב שלום שלמה שניאורסון, מצאצאיו. (הרב שלום שלמה שניאורסון)

על הצמח צדק (המכלול). (הצמח צדק)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הצמח צדק, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרפב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד ניסן תרע"ד - יפו **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

ברכה ליום הולדתו בערב פסח. לבתו רחמה נולד בן, שנקרא מנחם על ידי גיסו ר' יוסף רבין, וביום ההולדת הוא יום פטירתו של הצמח צדק מלובביץ'. על ציורים בדירה: אין חשש, כי ידוע שהבית של נכרי; פרצוף שלם עדיף לכסות.

עיקרי הדברים

- ברכה ליום ההולדת.
- ברית הנכד מנחם.
- ציורים בדירה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ד ניסן תרע"ד[4]

בני מחמדי שליט"א[5],

מתוך העבודות המעשיות והרוחניות השונות הנני כמוכרח לקצר בברכתי המובאת לך כהיום, ביומא רבא דמעלי יומא דפיסחא, יום חירותנו ופדות נפשנו ויום הולדתך לאוי"ט[6]. [הרצי"ה נולד בערב פסח תרנ"א] היכילו גליוני עולם את כל רחשי הלב הכלליים והפרטיים שהם עולים בלולים, ומתמזגים יחד, והיו למאורות. בחדות ד' תשיש ותגיל, בקיום כל מצות הרגל הקדוש באהבה, ונזכה לשמח יחד בחדות ד' ועוזו, בהקרבת קרבן פסח במועדו, בבא כל ישראל ליראות לשמח באור ד', והדר כבוד עמו אשר ימלא עולם, ושמים וארץ יחדו ישקו וירננו, וכל נפש נכאה תגיל, ובאורים יכבד אל הכבוד, כי לו נאה ולו יאה, ברוך הוא ומבורך שמו עד עד.

תמול חגגנו שמחת ברית מילה לבן הנולד לרוחמה תחי'[7], וע"פ[8] רצון האב גיסנו הר"י[9] רבי שי'[10] נקרא שמו בישראל מנחם, ואופיי הדבר שאח"כ[11] נודע לי ע"פ[12] הלוח שהיום הי'[13] יום יא"צ[14] של הגרמ"מ[15] מליבאוויטש [רבי מנחם מנדל שניאורסון, ה"צמח צדק", שנפטר בי"ג ניסן] ז"ל[16], שחותם בתשו' רק בשם מנחם. יה"ר[17] שנזכה בקרוב לביאת מנחם ובגילה ורינה נודה לד' חסדו על עמו ועל נחלתו.

ע"ד[18] עדיי הדירה [הרצי"ה שאל על צורות אדם שבקישוטי הדירה ששכר; האיסור להחזיק צורת אדם הוא משום חשד עבודה זרה] אינו כ"א[19] משום חשדא, והכל יודעים שהבית של נכרי ובכה"ג[20] ליכא חשדא. מ"מ[21] אם הוא פרצוף שלם טוב לכסותו באיזה דבר, אבל אם רק הראש לבד אין חשש כלל בכה"ג[22]. ובל"נ[23] אולי עוד אברר הדבר יותר אי"ה[24] במכתבים הבעל"ט[25].

ע"ד המזוזה, לע"ע[26] א"י[27] ספיקא דידך.

חזק ואמץ והיה שש ושמח בתורת ד' ותקות ישועתו ובחסדו יזכנו לשוש אתך ועם כל יקירינו וכל ישראל, וכל ישרי לב משוש בתשועה שלמה על אדמת קדשנו החמודה ואהובה, ארץ צבי צבאות

עולמים, אביך מנשקך בעומק ידידות,

אברהם יצחק ה"ק

באה"ר[28] דו"ש[29] כל ידידיך ומקרביך, ביחוד כ'[30] הגאב"ד[31] שליט"א וכא"ל[32] וכל משפחתו הרוממה. שלו'[33] וברכת הרגל וכט"ס[34].

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
7. תחי' - תחיה
8. וע"פ - ועל פי
9. הר"י - הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
10. שי' - שיחיה
11. שאח"כ - שאחר כך
12. ע"פ - על פי
13. הי' - היה
14. יא"צ - יארצייט (יום הזכרון)
15. הגרמ"מ - הגאון רבי שמות שמתחילים באותיות מ, מ (למשל: משה + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
16. ז"ל - זכרונו לברכה
17. יה"ר - יהי רצון
18. ע"ד - על דבר
19. כ"א - כי אם
20. ובכה"ג - ובכהאי גוונא
21. מ"מ - מכל מקום
22. בכה"ג - בכהאי גוונא
23. ובל"נ - ובלי נדר
24. אי"ה - אם ירצה השם
25. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
26. לע"ע - לעת עתה
27. א"י - ארץ ישראל
28. באה"ר - באהבה רבה
29. דו"ש - דורש שלום
30. כ' - כבוד
31. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
32. וכא"ל - וכל אשר לו
33. שלו' - שלום
34. וכט"ס - וכל טוב סלה